



Tadqiqot UZ

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар



№17
30 июнь

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 17-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
7 -ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
17-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ- 7**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
17-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART- 7**

ТОШКЕНТ-2020



УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 17-қўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 июнь 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020. - 707 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илгор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Маъсул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Хусанбой Маҳмадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фаиларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)



8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тугган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.л., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)



22. Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23. Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

24. Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

PhD доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25. География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

81. Sharipova Sohiba Ismoilovna INGLIZ TILI BUGUNGI JAMIYATNING TILI.....	184
82. Shomurodova Zebiniso Rajabovna ANALYSIS TEACHING A FOREIGN LANGUAGE FOR THE SPECIFIC PURPOSE OF IMPROVING THE IMPROVEMENT OF STUDENTS LEVEL.....	186
83. Sultanova Gulbanu Nazarbaevna TA'LIM SIFATINI O'SHIRISH VA INGLIZ TILINI O'RGANISHDAGI UCHRAYDIGAN QIYINCHILIKLAR.....	187
84. Turdiyeva Shahnoza Baxtiyor qizi LOTIN YOZUVIGA ASOSLANGAN O'ZBEK ALIFBOSI TARIXIDAN.....	189
85. Turg'unova Dildora Rahmatjonovna O'ZBEK TILINI O'RGANADIGAN XORIJLIKLAR UCHUN NUTQIY VAZIYATDA PROPOZITSIYANING IFODALANISHINI O'RGATISH	190
86. Usmonova Arofatxon Madaminova	192
FIKRNi YOZMA BAYON QILISH QANDAY O'RGANILADI?	192
87. Xolmatova Nafisa Alijonovna ONA TILINING TA'LIMDAGI O'RNI	193
88. Xolmirzayeva Jamila Abdumalikovna ONA TILINI O'QITISH METODLARI.....	194
89. Xudayberdiyeva Dilorom Xaydar qizi THE PROBLEM OF CREATING A GOOD LESSON AND USING EFFECTIVE ACTIVITES.....	195
90. Zokirova Nasiba YANGI MAVZUDA YANGI METOD.....	198
91. Абдурахманова Сайёра Абдусаламовна БАДИИЙ НУТҚДА РУҲИЙ ҲОЛАТ ИФОДАЛАНИШИ ҲАКИДА	199
92. Аллабердинова Саиобар Давлетовна ПОНЯТИЕ ДИСКУРСА В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ.....	201
93. Baymag'anbetova Zulfiya Moldagazievna SKILLS ASSOCIATED WITH LISTENING.....	203
94. Бердимуратова Дамехан Утениязовна АНГЛИЙСКИЕ ФРАЗОВЫЕ ГЛАГОЛЫ И ИХ ПЕРЕВОД НА РУССКИЙ И КАРАКАЛПАКСКИЙ ЯЗЫКИ.....	204
95. Бурапбаева Галия Баймагамбетовна ПРОЕКТИРОВАНИЕ ВНЕКЛАССНОЙ РАБОТЫ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ	206
96. Даукеева Айдын Оралбаевна БЎЛАЖАК ЎҚИТУВЧИНИНГ АКМЕОЛОГИК КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МЕЗОНЛАРИ ВА ДАРАЖАЛАРИ	208
97. Досчанова Гулбахор Жуманазаровна МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	211
98. Закирходжаева Гулнора Жахонгировна РУССКИЙ ЯЗЫК КАК ПРЕДМЕТ ИЗУЧЕНИЯ.....	213
99. Зокирова Наргиза Савриевна ИНГЛИЗ ТИЛИНИ ЎРГАТИШДА РОЛЛИ ЎЙИНЛАР ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ.....	215
100. Имамова Адолат Улликходжаевна ЦЕЛИ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ.....	218
101. Исроилова Дилрабо Абдумухтаровна СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	220
102. Kayirova Nadira Makhmudovna ROLE OF NATIVE LANGUAGE IN LEARNING ENGLISH.....	222



ИНГЛИЗ ТИЛИНИ ЎРГАТИШДА РОЛЛИ ЎЙИНЛАР ВА УЛАРДАН Фойдаланиш

Зокирова Наргиза Савериевна
Бухоро давлат университети
инглиз тилишунослиги кафедраси ўқитувчиси
Телефон: +998(91)4102002
narghiza.zokirova@mail.ru

Аннотация. Мақолада инглиз тилини ўргатишда инновацион технологиялар таъсирида анъанавий таълимнинг кескин ўзгариши, ўқитувчи ва ўқувчи-талабаларнинг иштироки, ўрни ҳамда вазифалари ҳақида турлича таҳлиллар мисоллар ёрдамида ёритилган. Инглиз тилини ўргатишда ролли ўйинларнинг турлари, аҳамияти ва талабалар учун афзалликларини кўрсатиб, кўплаб мисоллар келтирилган. Таҳлиллар давомида дарсада ўйинларнинг қўлланилиши инглиз тилини ўргатишда канчалик муҳим эканлигини ёритишга ҳаракат қилинган.

Таянч сўзлар: грамматик ўйинлар, дидактик ўйинли технологиялар, ижодий ўйинлар, инновацион технологиялар, лексик ўйинлар, мақсад, натижа, ролли ўйинлар, ўқиш жараёни.

Кириш. Маълумки, ҳар бир дарс мавзусини ўрганишда ўзига хос технология, усул ва воситаларни танлашга тўғри келади. Ўқитиш ва ўргатиш жараёнида юқори натижага эришиш учун дарс жараёнини олдиндан кетма-кетлигини мўлжаллаш керак бўлади. Бунда ўқитувчи фаннинг ўзига хос томонларини, ўқув жараёнини ва шароитини, ўқувчиларнинг эҳтиёжини ва имкониятларини, билим савиясини, шароитга қараб ишлатиладиган технологияларни танлаши лозим. Шу ўринда бугунги кунда дарсларни усиз ташкил этиб бўлмайдиган инновацион технологиялар ҳақида тўхталиб ўтсак. Анъанавий таълим ўқувчиларни тайёр билимларни ўзлаштиришга ўргатади, унда ўқитувчи шахси асосий ўринни эгаллаган бўлиб, ўқувчи эса бу жараёнинг пассив иштирокчиси бўлиб келган. Илмий-техника революция даврида ўқувчи ўзлаштириши лозим бўлган илмий ахборот ҳажмининг кескин ошиб кетиши билан анъанавий таълим кам самарали бўлиб қолди. Ана шунинг учун бу даврда интерактив методлар, инновацион педагогик ва ахборот технологияларнинг ўқув жараёнига киритишга қизиқиш тобора кучайиб бормокда.

Асосий қисм. Бизга маълумки, инновацион технологиялар инглизчадан “innovation” янгилик киритиш – педагогик жараён, яъни ўқувчи ва ўқитувчи фаолияти ўзгариш, янгилик киритиш, ўқув жараёнида интерактив методлардан фойдаланишни англатади. Интерактив методлар ўз ичига оладиган воситалар эса ўқувчининг биргаликда фойлат олиб бориш орқали мулоқот ва нутқ маданиятини ривожлантириш, билимларини чуқурлаштириш ва шахсини ривожлантириш вазифасини бажаради. Ҳозирги кунда ўқитувчилар томонидан ўқув жараёнида энг кўп қўлланилаётган замонавий ёхуд инновацион технологиялардан бири бу – дидактик, ролли ўйинли технологиялар бўлиб келмокда. Ўйин ўйнаш — ҲИС-ҲАЯЖОНЛИ, диккатни, имкониятни, мужассамликни, билимли, кучли бўлишни талаб қилади. У мустақил бир қарорга келишликка ўргатади. Ўйин ўйнаётганларни ютиш, галаба қозонишга интилишлари, иродалари, хохишлари уларнинг фаолиятини тезлаштиради. Мана шу ўйин ўйновчиларнинг хусусиятларини инглиз тилида ўйин ўйнатишга асос қилиб олинган. Ўқувчи, талаба ўйинларни инглиз тилида ўйнасагина инглиз тилига қизиқади инглиз тилини ўрганади. Тажрибалар шунини кўрсатдики, ўйинни инглиз тилида олиб боришни таълимий томони кучли экан. Шу сабабдан инглиз тилида ролли ўйинларини ўйнатиш кенг қўлланилмокда.

Ўйинли технологиялар ўқувчи, талабаларнинг билим олиш фаолиятини ўйин фаолияти билан қўшиб олиб боришдан иборат. Ўйинлар мусобақа, рақобат, ўзаро ёрдам, ҳамкорликда олиб борилади. Бунинг учун ўқитувчи ўйиндан кўзда тутилган мақсад, уни



ошириш йўллари, ўйин мазмуни ва иштирокчилари фаолиятини аниқлаб олади. Дидактик ўйин дарслари таълим ва тарбия бериш, талабалар фаолиятини йўналтириш, касбга йўналтириш, ўқувчиларнинг мулоқот ва нутқ маданиятини ривожлантириш, улар билимларини чуқурлаштириш ва шахсни ривожлантириш вазифасини бажаради. Дидактик ўйинли дарсларни мазмунига кўра сахналаштирилган ролли ўйинлар, ижодий ишбилармонлик ўйинлари, конференция ва ўйин машкли ҳамда шу каби кўпгина дарсларга ажратиш мумкин. Келинг дарсларнинг баъзиларини кўриб чиксак. **Сахналаштирилган ўйинлар** муаммоли вазиятнинг бир тури бўлиб, ҳаётини вазиятларни ўқувчилар томонидан сахналаштирилишдан иборат. Уларда дидактик мақсад ўқувчилар олдида вазифа тарқасида кўйилади; ўқувчиларнинг ўқув фаолияти ўйин қондасига бўйсундирилади. **Ишбилармонлик ўйинлари**да ўйин иштирокчиларига ўйин мавзуси таклиф этилади. Мавзу бўйича улар олдида таклиф этилган муаммони ечиш кўйилади. Ҳар бир иштирокчи ўз ролига мувофиқ келадиган чиқиш тайёрлайди ва бу ҳақда барча иштирокчилар билан маслаҳатлашади. Гуруҳнинг барча аъзоларининг фаолияти умумий мақсадга эришишга қаратилади. Баҳолаш иштирокчиларнинг ташкилий фаолияти ва уларнинг умумий мақсадга эришишдаги ролли ўйинларнинг мазмуни билан белгиланади. Ролли ўйинлар ҳам гуруҳда бажарилади. Унда ҳар бир иштирокчи ўз индивидуал мақсадни бошқа гуруҳ аъзолари билан келишиб олмайди. Ҳар бир иштирокчи ўзини намоён этиш ва ғалаба қозониш учун ҳаракат қилади. Баҳолашда ҳар бир иштирокчининг ҳаракати ва умумий мақсад йўлидаги ҳаракати ҳисобга олинади. Ролли ўйинларда бир-бирини инкор этувчи вазиятлар пайдо бўлади. Ҳар бир иштирокчи бу вазиятдан чиқиш учун мантиқан тўғри йўлни танлайди. Ишлаб чиқилган ролли ўйинлар мумкин қадар ўқув материалли билан боғланган ва ҳаётини, иштирокчилар ёши ва тайёргарлик даражасига мос келиши лозим. **Ижодий ўйинлар** технологиясида ўйинлар ўқувчиларнинг ўзлаштирган билим, кўникма ва малакалари ижодий қўллаш, ўқиш жараёнида пайдо бўладиган муаммоли вазиятларни ижодий изланиш орқали ҳал этишдан иборат. Бундай ўйинлар ўқувчиларнинг мустақил ижодий изланишлар ва мантикий фикрлашини ривожлантиришга, билимларни янада мустаҳкамлаш ва янги билимлар беришга қаратилган бўлади. Ижодий ўйинлардан барча фаиллардан йирик мавзулар ва боблар бўйича ўрганилган билимларни умумлаштириш мақсадида фойдаланиш мумкин. Бунда гуруҳдаги ўқувчилар ўзлаштириш даражаси ва сони бўйича бир хил имкониятга эга бўлган гуруҳларга ажратилади. Ҳар бир гуруҳ ўқитувчи тавсия этган топшириқларни мустақил ижодий бажаради. Гуруҳларни шартли равишда бир неча мутахассисларга ажратиш мумкин. Ҳар қайси гуруҳ мутахассислари ўқитувчи тавсия этган топшириқларни мустақил ижодий бажариб. Фанда янгилик кашф этишади, ўз жавобларини кўргазмали қуроллар ёрдамида асослаб беришади.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, инглиз тили дарсларида ўқув ўйинлари ўқувчи, талаба учун энг кизиқарли машғулот, ўқитувчи учун эса ўқувчи, талабанинг тинглаб тушунишини, гапиришини, ўқишини, ёзувини фаоллаштиришда, тил материалларини ўзлаштиришда ва мустаҳкамлашда энг муҳим воситадир. Ўқувчи, талабалар ўйинларни кизиқиб ўйнайдилар, бутун билиминини ишга солиб ютишга интиладилар, ўқитувчи улар орқали таълим-тарбия беради.

Ўқувчи, талаба инглизча ўйин ўйнаб, гапира оларканман, ўқий оларканман, тинглаб тушуна оларканман, ёза оларканман, юта оларканман деб рағбатланади, кизиқади.

Методика ўйинни вазиятли машқ деб талқин қилади. **Ўйин** куйидаги методик вазифаларни ҳал қилишга ёрдам беради;

1) ўқувчи, талабаларни нутқни бажариши учун психологик тайёргарлигини ташкил қилади;

2) ўқувчи, талабаларга тил материалларини, нутқ намуналарини кўпроқ, кайтариб қўллашга табиий вазият, ҳолат вужудга келтиради;

3) ўқувчи, талабалар шароитга, вазиятга қараб, мустақил тайёрланмаган нутқ бажаришга ўрганадилар.

Ҳозирги пайтда бундай ўйинлар ролли ўйинлар деб юритилади. Ўқувчи, талабалар



ўйинларни ролларга бўлиб ўйнайдилар. Бу эса ўқувчи, талабани мухитга, ролга тушишга, ўйинга актив киришишга ёрдам беради. Ўқувчи, талабалар учувчи, ўқитувчи, инженер, шифокор, тикувчи, чет эл кишиси, таржимон, мухбир каби ролларга кирадилар.

Тил материалларини қўллашни фаоллаштириш малакалари учун лексик, грамматик, фонетик, орфографик ўйин турлари қўлланилади. Яна ижодий ўйин, мазмунли ўйин, таклид қилиш ўйин турлари бор. Ўйинлар кўпинча мусобака тарзида утади, уларда бошловчи, бошқарувчилар бўлади. Ўйинларни гуруҳлар буйича тақсимлашда албатта ўқувчи билими ҳисобга олинади. Мазмунли ўйинлар, айниқса, маиший хизмат мавзусидаги ролли ўйинлар кўп ўйнатилади. Таклид қилиш ўйинлари кенг ўйнатилади. Бу ўйинларни билиш, ўйнаш, ўрганиш фаолиятни ривожлантиришга ёрдам беради.

Ҳозирги пайтда инглиз тилини ўргатишда ролли ўйинлардан кенг фойдаланилади. Улар олдимизга қўйган мақсадга эришишга, қизиқтиришни орттиришда, дарсга жалб қилишга салмоқли ижобий ёрдам беради. Шу сабабли ўйинларни янада кенгрок қўллаш маъқулроқдир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёевнинг «Олий Таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори Тошкент ш.,2017 йил 20 апрель,ПҚ-2909-сон.

2. Г. Палмер. Современного обучения иностранным языкам. — ЯИИШ. 2001.

3. Даминова М., Адамбекова Т. Ўйин машғулоти. – Т.: Ўқитувчи, 1993.

4. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций: Пособие для студентов пед. вузов и учителей. — М.: Просвещение, 2002.

5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment: Language Policy Unit// Council of Europe. - Strasbourg.-2001.

6. Lado R. Language Teaching. –New York, San Francisco, Toronto, London, 2010.